

Přečti si pozorně následující ukázkou, kterou připravilo KALIBRO podle cestopisu Petra Jahody Nazí a divoci (vyd. Mladá Fronta, Praha 2001). Označení řádků (1 až 38) si zatím nevšímej. Potom se zabývej testovými úlohami na další straně. K ukázce se samozřejmě můžeš kdykoli vrátet.

1 Strávil jsem mnoho času s lidmi, o kterých se říká, že jsou primitivní a žijí na
2 úrovni doby kamenné. Nevím, co to znamená. Já jsem poznal jen přírodní
3 národy, které dokážou svou moudrost a zkušenosti předávat z otce na syna
4 využít ke svému prospěchu s maximální šetrností k přírodě. Poznal jsem lidi,
5 kteří uměli po generace přežít v takových podmínkách, v jakých by Evropan
6 zahynul již za několik dní.

7 Poznal jsem lidi, před jejichž logikou, upřímností a přímostí jsem se
8 někdy i zastyděl. Styděl jsem se před lidmi, kteří umějí žít s přírodou a vážit si
9 jí, aniž by ji museli využívat a drancovat více, než je pro ni únosné. Jak jsem se
10 mohl zeptat třeba na takovou samozřejmost, proč nejedí vajíčka? Vždyť i
11 malému dítěti je jasné, že kdyby jedli vajíčka, tak přece nebudou mít slepice.
12 Co jsme to my bílí za lidi, že tohle nevíme? Jak jsme vůbec dokázali přežít,
13 když nemáme ani základní vědomosti o pravidlech života? Jak může být
14 někdo takový primitiv, že by dokázal jíst vejce?

15 Snad žádná expedice směřující do divokých oblastí jihozápadní Etiopie
16 se nevyhne jejímu hlavnímu městu Addis Abebě. Je to v podstatě jediné místo,
17 kde se dají za ještě rozumnou cenu nakoupit potraviny a pohonné hmoty
18 potřebné na náročnou cestu, místo, kde se za příznivých podmínek dají vyřídit
19 všechna potřebná policejní povolení k cestě na jihozápad, oficiálně
20 nepotřebná, ale dosud neoficiálně nutná. Tam totiž platí jiné zákony. Zákony
21 toho, kdo má právě moc rozhodovat. Addis Abeba je poměrně moderní město
22 se sítí širokých ulic a dnes již i docela hustým provozem aut.

23 Nezapomenutelným zážitkem je tržnice. Merkato v Addis Abebě je snad
24 největší otevřenou tržnicí Afriky. Obchoduje se každý den, i ve svátky. Bohatší
25 prodavači mají své stánky, chudší prodávají přímo na zemi v blátě. Když přijde
26 období dešťů, je třeba sledovat oblohu a včas odejít. Po lijáku se uličky
27 Merkata mění v koryta potoků a řek.

28 Prodavači se o nás přetahují a ze všech stran se na nás tlačí lidé. Musíme
29 dávat pozor na všudypřítomné zloděje, kterými je Merkato v Abebě vyhlášené.
30 Není moudré být v tržnici sám. Procházeli jsme jí ve třech a ještě se dvěma
31 místními průvodci, kteří nás hlídali. Odháněli potenciální zloděje a varovali
32 nás vždy, když se jim nezdálo něco v pořádku. I přesto mi někdo odřízl knoflík
33 na kapse i s kusem látky. Naštěstí byla kapsa prázdná.

34 Zajímavé zboží mají v tržnici prodavači zubních kartáčků. Je to dřevěný
35 klacík, na jednom konci očištěný od kůry. Opracovanou část musíte rozkousat
36 a pak si několik hodin čistíte zuby. Nezkoušel jsem to, ale vzhledem k tomu,
37 že zdejší lidé mají krásný bílý chrup, tak to asi funguje lépe než ten nejlepší
38 zubní kartáček, který známe z televizní reklamy nebo z našich koupelen.

A zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ukázka byla vybrána z cestopisu. Když si v knihovně vybíráš cestopis, co můžeš od četby očekávat?

1. popis nebo vylíčení autorovy cesty
2. autorovy postřehy o kulturních odlišnostech
3. velmi rozsáhlé dějové zápletky
4. časté zmínky o lupičích a zlodějích
5. nepřehledný příběh zalidněný množstvím postav
6. zamyšlení autora nad místními poměry

B zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Podle Verči se autor nad Afričany povyšuje. Které její argumenty se dají potvrdit tím, co se píše v ukázce?

Autor

1. říká, že Afričané žijí na úrovni doby kamenné.
2. prohlašuje africké obchodníky za zloděje.
3. se Afričanům posmívá, že nejedí vajíčka.
4. se pohoršuje nad zneužíváním úřední moci.
5. ostře kritizuje hygienické poměry v Merkatu.
6. si dělá legraci ze zubních kartáčků domorodců.

C zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Která tvrzení o Addis Abebě odpovídají ukázce?

1. Sjíždějí se tam výpravy z celého světa.
2. Má snad nejvíc otevřených tržišť v Africe.
3. Nakupuje se tam levněji než ve vnitrozemí.
4. Její místní obyvatelé nechtějí jíst vajíčka.
5. Jde o poměrně civilizované město.
6. Střídají se tu období sucha a dešťů.
7. Bohatí vyhnali chudé obchodníky ze stánků.
8. Místní průvodci občas okradou cizince.

D zapiš číslo **jediné** položky, která vyhovuje zadání →

--

Autor otevřeně přiznává, že se dopustil jednoho trapného nedopatření. Oč se jednalo?

1. Byl okolnostmi donucen uplácet.
2. Jedl bez dovolení slepičí vajíčka.
3. Měl v Etiopii hluboko do kapsy.
4. Nezkoušel si čistit zuby klacíkem.
5. Dal domorodcům najevo, že se stydí.
6. Ptal se místních na samozřejmost.
7. Neúnosně drancoval etiopskou přírodu.
8. Nechal si odříznout knoflík na kapse.

E zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Které vlastní pocity autor v ukázce prokazatelně vyjadřuje?

(tj. můžeš si ukázat prstem na místo v ukázce, kde je pocit vyjádřen)

1. pýchu
2. nadřazenost
3. úlevu
4. stud
5. bolest
6. strach
7. zklamání
8. vděčnost

F zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

V novinách by ukázkou tematicky rozčlenili na kratší úseky pomocí výstižných mezititulků. Které trojice mezititulků jsou pro takové členění vhodné?

1. Vajíčka a malé děti – Příznivé podmínky – Lijáky a kartáčky
2. Lidé doby kamenné – Mekka etiopských expedic – Dojmy z tržnice
3. Smrt Evropanům – Moderní metropole – Odříznutý knoflík
4. Nejen o vajíčkách – Addis Abeba – Tržnice
5. „Primitivní“ Afričané – Hlavní město a jeho tržnice – Čištění zubů
6. Drancování přírody – Hlavní město – Dřevěný klacík

G zapiš čísla **všech** položek, které vyhovují zadání →

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Co autor nejspíš mínil na řádku 2 větou Nevím, co to znamená?

1. Neumí si představit život v době kamenné.
2. Některé uvedené výrazy dosud neslyšel.
3. O tohle téma se dosud nezajímal.
4. Odmítá považovat tyto lidi za primitivy.
5. Chce se držet jen toho, co sám zažil.
6. Zpochybňuje rozšířeně předsudky.